VÄRMDÖ KOMMUN

Interpellationssvar

2013-05-31

Kommunfullmäktige

Interpellationssvar angående Riktlinjer för modersmålsundervisning i Värmdö kommun

Tack för interpellationen.

Även jag har varit kontaktad av den aktuella familj som du hänvisar till i din interpellation. Barnen har vuxit upp med flera språk och är därför flerspråkiga. Familjen är däremot som jag förstått det svenskspråkig, dvs barnens modersmål är svenska. I dagens samhälle rör sig medborgare friare mellan olika länder, vilket är väldigt positivt. Lagar och regler har däremot haft svårare att hänga med i denna positiva utveckling, och skolområdet är inget undantag.

Jag har utifrån min kontakt med familjen efterfrågat hur vi i kommunen hanterar ansökningar om modersmål, grunder för beviljande och om möjligheter för undantag. Situationen som du beskriver är rätt uppfattad, förvaltningen har följt våra riktlinjer i hanteringen och riktlinjerna tillåter heller inga undantag.

I din interpellation så hänvisar du till att våra Riktlinjer för modersmålsundervisning skulle bygga på en felaktig tolkning av skollagen och skolförordningarna. De påståendena saknar givetvis helt grund. Skollagen säger, i 10 kap. 7§, citat:

"*En elev som som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk* ---" Dessutom förtydligas att undantag ska ske när:
"*Modersmål i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.*"

Skolförordningen 5 kap. 7§ lägger till:
"*Huvudmannen är också skyldig att erbjuda elever som är adoptivbarn och har ett annat modersmål än svenska modersmålsundervisning, även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.*"

Det står alltså tydligt att beviljandet av modersmål bygger på att någon av föräldrarna inte har svenska som modersmål. Med beviljande av modersmål följer en rad förpliktelser. Både av pedagogisk, men även av ekonomisk art. Exakt hur många barn i våra verksamheter som idag omfattas av liknande situationer som den beskrivna familjens är inte kartlagt. Sådana konsekvenser bör tas fram innan vi är beredda att ändra våra riktlinjer.

Utbildningsstyrelsens ordförande

Besöksadress: Skogsbovägen 9-11 • Postadress: Värmdö kommun, 134 81 Gustavsberg
Växel 08-570 470 00 • Fax 08-570 483 05 • varmdo.kommun@varmdo.se • www.varmdo.se • orgnr 212000-0035

VÄRMDÖ KOMMUN

Interpellationssvar

Svar på frågan i interpellationen:

1. Svar på frågan är ja. Eftersom våra riktlinjer måste följa skollagen, bedömer jag det däremot inte möjligt att Utbildningsstyrelsen ändrar sina riktlinjer och inför undantag vilka medför att familjer med svenska som modersmål beviljas modersmålsundervisning på andra språk. Däremot kommer vi undersöka om det går att ge elever med stark anknytning till ett annat språk möjlighet att delta i modersmålsundervisning som ändå bedrivs i verksamheterna.

Gustavsberg 31 maj 2013

Max Ljungberg
Utbildningsstyrelsens ordförande

Riktlinjer för modersmålsundervisning biläggs interpellationssvaret.

Utbildningsstyrelsens ordförande

Besöksadress: Skogsbovägen 9-11 • Postadress: Värmdö kommun, 134 81 Gustavsberg
Växel 08-570 470 00 • Fax 08-570 483 05 • varmdo.kommun@varmdo.se • www.varmdo.se • orgnr 212000-0035

Riktlinjer för modersmålsundervisning, studiehandledning och svenska som andraspråk i proVarmdos grundskolor och grundsärskolan

Värmdö kommuns skolor erbjuder modersmålsundervisning, studiehandledning och svenska som andraspråk för de elever i grundskolan och grundsärskolan som ansöker om det och är berättigade till det enligt de kriterier som anges nedan under respektive rubrik.

1 Modersmålsundervisning

I 10 kap. 7 § och 11 kap. 10 §, skollagen (2010:800) och 5 kap 7-13 §§ finns bestämmelser om huvudmannens skyldighet att erbjuda modersmålsundervisning i grundskolan och grundsärskolan.

Rektorn beslutar om en elevs modersmålsundervisning i enlighet med följande kriterier (alla tre kriterier ska vara uppfyllda):

1. a) Eleven är adoptivbarn och har ett annat språk än svenska som modersmål, eller
   b) Minst en av elevens vårdnadshavare har något av minoritetsspråken (samiska, finska, meänkieli, romani chib eller jiddisch) som modersmål, eller
   c) Minst en av elevens vårdnadshavare har ett annat modersmål än svenska och använder detta dagligen som samtalsspråk med eleven och minst 5 elever önskar undervisning i det aktuella språket[1]
2. Eleven har grundläggande kunskaper i modersmålet
3. Det måste finnas en lämplig lärare i modersmålet, för att kommunen ska vara skyldig att starta modersmålsundervisning.

   Modersmålsundervisningen får inte omfatta mer än ett språk för en elev. Om det finns särskilda skäl får dock en romsk elev som kommer från utlandet ges modersmålsundervisning i två språk.

För modersmålsundervisningen i Värmdö kommuns skolor finns en samordnande

1 En elev som deltar i modersmålsundervisning enligt kritierie 1 c får fortsätta att delta i undervisningen även om språket upphör att vara dagligt umgängesspråk.

Bakomliggande lagstiftning
Dessa riktlinjer beslutas av <BESLUTSFORUM>, och beslutas med stöd av <LAGSTÖD>.

Uppföljning och uppdatering
<ANSVARIG ENHET> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

enhet på Kvarnbergsskolan. Följande gäller för modersmålsundervisningen:

1. Modersmålsundervisning erbjuds 60 min per vecka under läsåret
2. Undervisningen ges efter den ordinarie skoldagens slut
3. Vårdnadshavare ansvarar själv för, och bekostar, elevens resor till och från modersmålsundervisningen
4. Beslut om gruppers organisation och placering fattas av den samordnande enheten. Hänsyn ska tas till deltagande elevers ålder, skola, och var de bor för att möjliggöra för så många som möjligt att delta i modersmålsundervisningen.

2 Studiehandledning på modersmålet

Studiehandledning innebär att en elev får delar av sin undervisning förklarad på modersmålet. Studiehandledning på modersmål regleras i Skolförordningen 5 kap 4 §.

Rektorn beslutar om en elevs studiehandledning på modersmålet och dess omfattning i enlighet med följande kriterier (båda kriterierna ska vara uppfyllda):

1. Eleven är i behov av studiehandledning på sitt modersmål (eller det språk eleven undervisades på innan hon/han anlände till Sverige om det finns särskilda skäl).
2. Omfattningen ska motsvara elevens behov.

Följande gäller för studiehandledning på modersmål:

1. Klassläraren/ämnesläraren har huvudansvar för planeringen av studiehandledningen tillsammans med modersmålslärare.
2. Då modersmålslärare saknas ska distanslösningar sökas eller i sista hand stödundervisning ges på svenska.

3 Svenska som andraspråk

Undervisning i svenska som andraspråk anordnas istället för undervisning i svenska för de som har behov av det. Undervisning i svenska som andraspråk regleras i Skolförordningen 5 kap 14-15§§.

Rektorn beslutar om en elevs undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med följande kriterier (båda kriterierna ska vara uppfyllda):

1. a) Eleven har ett annat språk än svenska som modersmål, eller
   b) Eleven har svenska som modersmål och har tagits in från skola i utlandet, eller
   c) Eleven har invandrarbakgrund och har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en eller båda vårdnadshavarna.
2. Eleven har behov av det.

Följande gäller för undervisning i svenska som andraspråk:

1. Svenska som andraspråk utgör ett kärnämne och undervisningen i svenska som andraspråk ersätter undervisningen i svenska.
2. Betyg i ämnet svenska som andraspråk är likvärdigt med betyg i ämnet svenska.
3. Utöver detta kan skolan dessutom erbjuda undervisning i svenska som andraspråk som språkval, elevens val eller inom ramen för skolans val.
4. Undervisningen i svenska som andraspråk ges alltid i form av en egen kurs och bedöms enligt kriterierna i kursplanen för svenska som andraspråk.

3.1 Information om modersmål, studiehandledning och svenska som andraspråk

Den samordnande enheten för modersmålsundervisning ansvarar för att information om modersmålsundervisning och ansökan kommer elever som har anmält annat modersmål än svenska tillhanda. Enheten skickar även med övergripande information om rätten till studiehandledning och svenska som andraspråk med hänvisning till den skola där eleven ska gå.

Respektive rektor ansvarar för att eleverna på skolan nås av information om studiehandledning och svenska som andraspråk.

Bakomliggande lagstiftning
Dessa riktlinjer beslutas av <BESLUTSFORUM>, och beslutas med stöd av <LAGSTÖD>.

Uppföljning och uppdatering
<ANSVARIG ENHET> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

2013-05-27

Interpellation

Till
Ordföranden för utbildningsstyrelsen

Angående Riktlinjer för modersmålsundervisning
Under hösten (2012-09-06 § 57) fattade utbildningsstyrelsen beslut angående nya riktlinjer för modersmålsundervisning i proVärmdos skolor. Olyckligtvis innebär beslutet en alltför snål tillämpning av skollagen och skolförordningen.

Utbildningsstyrelsens beslut tar inte längre tillräcklig hänsyn till barn med svenskspråkiga föräldrar där barnen är födda utomlands och pratar detta lands språk.

Särskilt hårt drabbar detta en svensk familj som under lång tid bott och arbetat utomlands men nu flyttat tillbaks Sverige och bosatt sig i Värmdö. Barnen är födda i och har levt i ett franskspråkigt land vilket betyder att barnen har en mycket stark anknytning till det aktuella landet och franska språket. Sedan familjen flyttat till Värmdö har barnen fått modersmålsundervisning i franska. Utbildningsstyrelsen beslut, från den 6 september 2012, innebär tyvärr att de aktuella barnens modersmålsundervisning upphör till ht 2013.

Från förvaltningens sida sägs att de måste tillämpa US beslut angående riktlinjerna för modersmålsundervisningen. Dock sägs att riktlinjerna måste ses över med hänsyn till de särskilda omständigheter som redovisats ovan men att detta inte är möjligt inför nästa läsår.

Tyvärr drabbar de nya riktlinjerna för modersmålsundervisning den aktuella familjen hårt varför det borde vara möjligt att utbildningsstyrelsen redan under vårterminen 2013 omprövar sitt beslut eller fattar beslut om dispens/undantag för de nu aktuella barnen.

Jag frågar därför ordföranden för utbildningsstyrelsen:

- **Är du beredd att snabbt ompröva styrelsens tidigare beslut så att barnen i den aktuella familjen även fortsättningsvis får modersmålsundervisning i franska?**

Mats Skoglund (V)